

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЧЕРНІГІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою Національного університету  
«Чернігівська політехніка»  
26 вересня 2022 р. протокол № 6

Введено в дію наказом ректора  
від 26 вересня 2022 р. № 570/ВС

**Методичні рекомендації з розробки освітніх програм для  
науково-педагогічних працівників у  
Національному університеті «Чернігівська політехніка»  
«Освітні програми. Побудова, викладення, оформлення  
та зміст»**

## Перелік скорочень

ЄКТС – Єдина кредитно-трансферна система.

МОН – Міністерство освіти і науки.

НАЗЯВО – Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти.

НПП – науково-педагогічний працівник.

НРК – національна рамка кваліфікацій.

ОК – освітній компонент.

ОП – освітня програма.

ОПП – освітньо-професійна програма.

ПРН – програмний результат навчання.

## Вступ

Відповідно до рамкового Закону України «Про освіту» [1] з уточненнями у профільному Законі України «Про вищу освіту» [2] освітня (освітньо-професійна, освітньо-наукова чи освітньо-творча) програма (ОП) – це єдиний комплекс освітніх компонентів (навчальних дисциплін, індивідуальних завдань, практик, контрольних заходів тощо), спрямованих на досягнення передбачених такою програмою результатів навчання, що дає право на отримання визначеної освітньої або освітньої та професійної (професійних) кваліфікації (кваліфікацій).

ОП повинна містити:

- ~~— перелік освітніх компонентів (ОК);~~
- ~~— їх логічну послідовність;~~
- ~~— вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою;~~
- ~~— кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання цієї програми;~~
- ~~— очікувані програмні результати навчання (компетентності), якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти.~~
- назву освітньої програми;
- рівень вищої освіти;
- галузь знань (галузі знань, за потреби - для міждисциплінарних освітніх програм);
- спеціальність (спеціальності - для міждисциплінарних освітніх програм);
- спеціалізацію або предметну спеціальність (за наявності);
- опис предметної області;
- цілі освітньої програми;
- тип освітньої програми (освітньо-професійна, освітньо-наукова чи освітньо-творча);
- тип диплома (спільний (подвійний) диплом) (за наявності);
- найменування партнера за узгодженою спільною освітньою програмою (за наявності);
- мову (мови) викладання;
- кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання цієї програми;

- форми здобуття освіти за цією освітньою програмою та розрахункові строки виконання освітньої програми за кожною з них;
- вимоги до освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою (відповідно до стандартів вищої освіти);
- компетентності та програмні результати навчання, які дають право на присудження/присвоєння визначеної освітньою програмою освітньої або освітньої та професійної кваліфікації (кваліфікацій);
- форму (форми) атестації здобувачів вищої освіти;
- перелік **обов'язкових** освітніх компонентів, їх логічну послідовність;
- можливості працевлаштування за здобутою освітою; процедури присвоєння професійних кваліфікацій (у разі їх присвоєння).

Міністерство освіти і науки (МОН) України підготувало примірний зразок освітньо-професійної програми для першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів для використання у роботі [3].

Мета даних „Рекомендацій...” – допомога проектним групам з науково-педагогічних працівників (НПП) НУ «Чернігівська політехніка» з розробки ОП.

В Інтернеті вільно доступні численні ресурси, присвячені розробці ОП (наприклад, [4]). Основний фокус даних „Рекомендацій...” зосереджений на вимогах, прописаних у Ліцензійних умовах [5]. Тому даний документ слід розглядати, як короткий довідник, де можна знайти посилання на джерела інформації щодо термінології, застосовуваної в освітніх програмах, щодо правил заповнення обов'язкових розділів, загальних правил оформлення тощо. Також наведені приклади вмісту ОП. Дотримання „Рекомендацій...” може суттєво зменшити час на підготовку формальної складової ОП та спростити роботу над змістом документу і, в підсумку, – підвищити якість вищої освіти у НУ «Чернігівська політехніка».

## 1 Проектна група

Наказ МОН України від 06.11.2015 № 1151 [6] передбачає для закладів вищої освіти необхідність розробки та запровадження з 01 вересня 2016 р. освітніх програм і навчальних планів спеціальностей згідно з вимогами Закону України «Про вищу освіту».

Розробку ОП здійснює **проектна група** – визначена наказом ректора Університету група науково-педагогічних та/або наукових працівників, які несуть відповідальність за започаткування освітньої діяльності за спеціальністю на певному рівні вищої освіти та в сфері післядипломної освіти для осіб з вищою освітою і відповідають кваліфікаційним вимогам, визначеним Ліцензійними умовами. Дестрокове припинення роботи і призначення нового керівника (гаранта освітньої програми) та/або члена (членів) проектної групи здійснюється на підставі наказу ректора Університету (п.4.9 Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті «Чернігівська політехніка» [7]).

Склад проектної групи повинен бути не менш як три науково-педагогічних або наукових працівника, які:

- мають науковий ступінь та/або вчене звання;
- працюють у НУ «Чернігівська політехніка» за основним місцем роботи;
- мають освітню та/або професійну кваліфікацію відповідно до освітньої програми.

### **Освітня та/або професійна кваліфікація підтверджується:**

- документом про вищу освіту за відповідною або спорідненою до освітньої програми спеціальністю;
- документом про науковий ступінь та/або вчене звання за відповідною або спорідненою до освітньої програми спеціальністю;
- досвідом роботи в галузі;
- досвідом професійної (науково-педагогічної, наукової) діяльності;
- керівництвом (консультуванням) дисертації на здобуття наукового ступеня за спеціальністю, що була захищена в Україні або за кордоном;
- щонайменше п'ятьма публікаціями у наукових виданнях, які включені до переліку фахових видань України, до наукометричних баз, зокрема Scopus, Web of Science Core Collection, протягом останніх п'яти років.

Керівником проектної групи (гарантом освітньої програми) призначається один з її членів. Гарант освітньої програми – науково-педагогічний або науковий працівник Університету, який працює у закладі освіти за основним місцем роботи, призначається наказом ректора з метою організації діяльності щодо розроблення, впровадження, реалізації, перегляду та моніторингу освітньої програми, а також – для забезпечення і контролю якості підготовки здобувачів вищої освіти за відповідною освітньою програмою [8].

## 2 Кадрове забезпечення освітньої програми

При реалізації освітніх компонентів, передбачених освітньою програмою на відповідному рівні вищої освіти, повинні бути забезпечені наступні вимоги щодо складу науково-педагогічних та/або наукових працівників [5]:

– частка науково-педагогічних та/або наукових працівників, які мають науковий ступінь та/або вчене звання і працюють в Університеті за основним місцем роботи, повинна становити не менше 50 відсотків на відповідному рівні вищої освіти або за освітньою програмою, що передбачає присвоєння професійної кваліфікації з професій, для яких запроваджено додаткове регулювання, на відповідному рівні вищої освіти, з них осіб, які мають науковий ступінь доктора наук та/або вчене звання професора, повинна становити:

- для другого (магістерського) рівня вищої освіти – не менше 10 відсотків;
- для третього (освітньо-наукового/освітньо-творчого) рівня вищої освіти – не менше двох докторів наук (для освітньо-творчих програм замість доктора наук може враховуватися доктор мистецтва) для здійснення керівництва науковою складовою кожної освітньо-наукової/освітньо-творчої програми.

Кожний освітній компонент освітньої програми на відповідному рівні вищої освіти повинен бути забезпечений науково-педагогічними та/або науковими працівниками з урахуванням відповідності їх освітньої та/або професійної кваліфікації. Науково-педагогічні та наукові працівники, які забезпечують освітній процес, повинні мати **не менше чотирьох досягнень** у професійній діяльності за останні п'ять років, визначених у пункті 38 Ліцензійних умов [5] (Додаток А).

Відповідність освітньої та/або професійної кваліфікації науково-педагогічних, педагогічних та наукових працівників освітньому компоненту визначається:

- на підставі документів встановленого зразка про:
- вищу освіту;
  - присудження наукового ступеня (однакова за змістом спеціальність (предметна спеціальність, спеціалізація);
  - наявність досвіду професійної діяльності (заняття) за відповідним фахом (спеціальністю, спеціалізацією) не менше п'яти років (крім педагогічної, науково-педагогічної, наукової діяльності);
  - керівництво (консультування) дисертації на здобуття наукового ступеня за спеціальністю, що була захищена в Україні або за кордоном;
  - щонайменше п'ятьма публікаціями у наукових виданнях, які включені до переліку фахових видань України, до наукометричних баз, зокрема Scopus, Web of Science Core Collection, протягом останніх п'яти років.

### 3 Стандарти вищої освіти. Рівні та ступені вищої освіти

Стандарти вищої освіти розробляються для кожного рівня вищої освіти в межах кожної спеціальності відповідно до Національної рамки кваліфікацій і використовуються для визначення та оцінювання якості змісту та результатів освітньої діяльності закладів вищої освіти (наукових установ).

Із затвердженими стандартами та проектами стандартів вищої освіти можна ознайомитися на ресурсі [9].

Відповідно до затверджених стандартів Університетом самостійно розроблюються і затверджуються освітні програми, ~~їх назви~~.

Назви освітніх програм у межах спеціальностей, що передбачають доступ до професій, для яких запроваджено додаткове регулювання, встановлюються стандартами вищої освіти.

Назви інших освітніх програм встановлюються Університетом і можуть містити ключові слова предметної області спеціальності (спеціалізації, предметної спеціальності) або міждисциплінарної предметної області, а також професійних кваліфікацій у разі їх присвоєння.

У назві освітньої програми не можуть використовуватися повністю або частково назви інших спеціальностей та галузей знань, освітніх програм у межах спеціальностей, що передбачають доступ до професій, для яких запроваджено додаткове регулювання, а також професійних кваліфікацій, для яких законодавством передбачено здобуття вищої освіти з іншої спеціальності та/або освіти іншого рівня.

НУ «Чернігівська політехніка» відповідно до Закону України «Про вищу освіту» самостійно встановлює **назви навчальних дисциплін**.

Підготовка фахівців з вищою освітою здійснюється за відповідними освітніми програмами на таких **рівнях** вищої освіти:

- початковий рівень (короткий цикл) вищої освіти;
- перший (бакалаврський) рівень;
- другий (магістерський) рівень;
- третій (освітньо-науковий) рівень.

Взаємозв'язок між рівнями, ступенями вищої освіти, НРК та освітніми програмами, які їх забезпечують, наведений на рисунку 1.1.

Рівні вищої освіти	Освітні програми	Ступені вищої освіти	НРК
початковий (короткий цикл)	ОПП 120 кредитів ЄКТС	молодший бакалавр	5
перший (бакалаврський)	ОПП 180...240 кредитів ЄКТС	бакалавр	6
другий (магістерський)	ОПП 90...120 кредитів ЄКТС ОНП 120 кредитів (30% наук.)	магістр	7
третій (освітньо-науковий)	ОНП 30-60 кредитів ЄКТС	доктор філософії	8

Рисунок 1.1 – Взаємозв'язок рівнів, ступенів вищої освіти та обсягу ОП

## 4 Порядок розробки освітньої програми

Відповідно до Закону України «Про освіту» [1] основою для розроблення освітньої програми є стандарт освіти відповідного рівня (за наявності). Освітня програма містить: вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за програмою; перелік освітніх компонентів та їх логічну послідовність; загальний обсяг навчального навантаження та очікувані результати навчання здобувачів освіти.

Освітні програми повинні передбачати освітні компоненти для вільного вибору здобувачів освіти.

Алгоритм розробки, впровадження та функціонування ОП наведено у Порядку розробки, затвердження, моніторингу та закриття освітніх програм у Національному університеті «Чернігівська політехніка» [17]. Відповідно до Порядку розробка та затвердження ОП передбачає наступні дії:

- Планування та організація роботи проєктної групи.
- Ознайомлення зі стандартом вищої освіти для певної спеціальності.
- Формулювання очікуваних результатів навчання.
- Розробка складових освітньої програми (профіль, перелік компонентів, форма атестації здобувачів, матриця відповідності програмних компетентностей, матриця забезпечення програмних результатів навчання).
- Перевірка та узгодження освітньої програми навчальним відділом та відділом методичної роботи, акредитації та ліцензування.
- Узгодження із стейкхолдерами та (або) рецензування освітньої програми.
- Затвердження освітньої програми вченою радою Університету.
- Корегування Правил прийому до Університету стосовно переліку акредитованих та неакредитованих освітніх програм.
- Корегування системи забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти Університету стосовно графіку перегляду освітньої програми.
- Розміщення інформації про освітню програму для публічного доступу на офіційних веб ресурсах Університету.

Далі, відповідно до Закону України «Про вищу освіту» (стаття 10) на підставі освітньої програми розробляється навчальний план, який визначає перелік та обсяг освітніх компонентів у кредитах ЄКТС, їх логічну послідовність, форми організації освітнього процесу, види та обсяг навчальних занять, графік навчального процесу, форми поточного і підсумкового контролю, що забезпечують досягнення здобувачем відповідного ступеня вищої освіти програмних результатів навчання. Для конкретизації планування навчального процесу на кожний навчальний рік складається робочий навчальний план.

## **5 Складові освітньої програми**

Оформлюючи освітню програму, слід дотримуватися прикладів, наведених у додатку Б. ОП, як правило, має такі складові:

*Титульний аркуш*

*Лист погодження*

*Передмова*

*1 Профіль освітньої програми*

*1.1 Загальна інформація*

*1.2 Мета освітньої програми*

*1.3 Характеристика освітньої програми*

*1.4 Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання*

*1.5 Викладання та оцінювання*

*1.6 Програмні компетентності*

*1.7 Програмні результати навчання*

*1.8 Ресурсне забезпечення реалізації програми*

*1.9 Академічна мобільність*

*2 Перелік компонентів освітньо-професійної програми та їх логічна послідовність*

*2.1 Перелік компонентів ОП*

*2.2 Структурно-логічна схема ОП*

*Містить короткий опис логічної послідовності вивчення компонентів освітньої програми. Рекомендується представити у вигляді графа.*

*3 Форма атестації здобувачів вищої освіти*

*4 Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми*

*5 Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПРН) відповідними компонентами освітньої програми*

*6 Перелік нормативних документів, на яких базується освітня програма*

**5.1** Приклад **Титульного аркушу** ОП наведено у додатках Б.1 та Б.2.

**5.2** **Лист погодження** готується за необхідності. Форма та кількість погоджень визначається проектною групою спільно з навчально-методичним відділом. У випадку відсутності затвердженого стандарту вищої освіти з певної спеціальності, наприклад, корисно узгодити ОП з галузевою асоціацією роботодавців тощо.

**5.3** У **Передмові** наводяться:

– дані керівника проектної групи (гаранта ОП) та членів (не менше двох осіб), які були розробниками освітньої програми (відповідно до наказу про створення проектної групи);

– вихідні дані про стандарт вищої освіти, на основі якого розроблена програма.

**Приклад:** «Розроблено на основі Стандарту вищої освіти першого



(бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 23 Соціальна робота спеціальності 231 Соціальна робота, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 24.04.2019 № 557».

За відсутності затверджених у встановленому порядку стандартів вищої освіти зазначається відповідність освітньої програми дескрипторам Національної рамки кваліфікацій [10] для відповідного кваліфікаційного рівня та, за наявності, – з урахуванням професійного стандарту.

**Приклад:** «Стандарт вищої освіти відсутній. Відповідає шостому/сьомому / восьмому кваліфікаційному рівню Національної рамки кваліфікацій та (за наявності) професійному стандарту до введення в дію офіційно затвердженого стандарту вищої освіти».

~~Також вказуються дані зовнішніх рецензентів освітньої програми (осіб, які є визнаними професіоналами в академічному та/або фаховому середовищі в предметній області освітньої програми).~~ Наявність рецензії роботодавця є обов'язковою.

**Стейкхолдерами Рецензентами** освітньої програми також можуть бути випускники ОП, викладачі, акредитаційні інституції тощо.

Приклад Передмови до ОПП наведено у додатку Б.3.

**5.4 У розділі 1 «Профіль освітньо-професійної програми»** наводиться короткий опис основного призначення ОП.

Приклад Профілю ОП наведено у додатку Б.4.

**5.4.1 У підрозділі 1 профілю «Загальна інформація»** зазначається:

**5.4.1.1 У графі «Повна назва закладу вищої освіти та структурного підрозділу»:**

Зазначається: «Національний університет «Чернігівська політехніка»»; без скорочень – назва Навчально-наукового інституту (факультету) та випускової кафедри, що забезпечує підготовку здобувачів вищої освіти за даною освітньою програмою.

При підготовці здобувачів вищої освіти за програмами подвійних або спільних дипломів наводяться також повні офіційні назви всіх закладів вищої освіти, що присуджують кваліфікацію, із зазначенням закладу-координатора та назв країн, де вони розташовані.

**Приклад:**

*«Навчально-науковий інститут права і соціальних технологій  
Факультет соціальних технологій, оздоровлення та реабілітації  
Кафедра соціальної роботи».*

**5.4.1.2 У графі «Ступінь вищої освіти та кваліфікація мовою оригіналу»** зазначається ступінь вищої освіти, що присуджуються за результатами успішного завершення освітньої програми: молодший бакалавр, бакалавр, магістр або доктор філософії. Освітня кваліфікація визначається згідно зі статтею 7 Закону України «Про вищу освіту» і складається з інформації про здобутий особою ступінь вищої освіти, спеціальність та спеціалізацію (якщо освітня програма визначає спеціалізацію).

**Приклад:** «Бакалавр з соціальної роботи»

**5.4.1.3** В графі «Офіційна назва освітньої програми» назва ОП зазначається без скорочень.

**Приклад:** «Освітньо-професійна програма «Соціальна робота»».

**5.4.1.4** Графа «Тип диплому та обсяг освітньої програми».

Якщо освітня програма реалізується тільки НУ «Чернігівська політехніка», то зазначається, що тип диплому є одиничним. У разі реалізації ОП спільно з закладами-партнерами зазначається, чи є диплом спільним, чи подвійним. Обсяг освітньої програми зазначається в кредитах ЄКТС відповідно до стандарту вищої освіти та роках для освітнього ступеня:

– *молодший бакалавр* – обсяг освітньої програми на базі повної загальної середньої освіти становить 120 кредитів ЄКТС. Для здобуття освітнього ступеня молодшого бакалавра на основі фахової передвищої освіти університет має право визнати та зарахувати кредити ЄКТС, максимальний обсяг яких визначається стандартом вищої освіти;

– *бакалавр* – обсяг освітньої програми на базі повної загальної середньої освіти становить 240 кредитів ЄКТС, термін навчання – ~~3 роки 10 місяців~~ **4 роки**. Для здобуття освітнього ступеня бакалавра на базі молодшого бакалавра / молодшого університет має право визнати та зарахувати кредити ЄКТС, максимальний обсяг яких визначається стандартом вищої освіти;

– *магістр* за освітньо-професійною програмою – 90 кредитів, термін навчання – ~~1 рік 4 місяці~~ **1 рік 5 місяців**; за освітньо-науковою програмою – 120 кредитів, термін навчання – ~~1 рік 9 місяців~~ **2 роки**;

– *доктор філософії* – обсяг освітньої складової освітньо-наукової програми – 60 кредитів ЄКТС, термін навчання 4 роки.

**Приклад:** «Диплом бакалавра, одиничний, 240 кредитів ЄКТС, термін навчання ~~3 роки 10 місяців~~ **4 роки**».

**6.4.1.5** В графі «Наявність акредитації» вказується:

– назва організації, яка надала акредитацію даній програмі («Акредитаційна комісія», «Національне агентство забезпечення якості вищої освіти» тощо);

– країна, де ця організація розташована;

– період акредитації. Необхідно навести інформацію про сертифікат про акредитацію: серія, номер, дата, термін дії.

**Приклад:** «Акредитаційна комісія. Україна. Сертифікат УД 26014095 від 04.11.2020. Термін дії – до 01.07.2024».

Для неакредитованих освітніх програм: «*Планова дата первинної акредитації – (вказати рік)*»

У разі умовної акредитації ОП **дати:** «Умовна **(відкладена)** акредитація. Вказати назву організації, яка надала акредитацію. ~~Рішення (вказати назву організації, що надала рішення) від (вказати дату), протокол №... . Термін дії – до (вказати дату)~~ ».

**Приклад:** «Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти.. Україна. Сертифікат №1025 від 04.11.2023. Термін дії – до 04.11.2024».

#### **5.4.1.6** Графа «Цикл/рівень».

Необхідно зазначити цикли/рівні освітньої програми відповідно до Закону України «Про вищу освіту» та в Національній рамці кваліфікацій України (далі – НРК України), Європейській рамці кваліфікацій для навчання впродовж життя (EQF-LLL) та Рамці кваліфікацій Європейського простору вищої освіти (FQ-EHEA).

*Для молодшого бакалавра:* початковий рівень вищої освіти, НРК – 5 рівень, QF-LLL – 5 рівень, FQ- EHEA – короткий.

*Для бакалавра:* перший рівень вищої освіти, НРК – 6 рівень, QF-LLL – 6 рівень, FQ-EHEA – перший цикл.

*Для магістра:* другий рівень вищої освіти, НРК – 7 рівень, QF-LLL – 7 рівень, FQ-EHEA – другий цикл.

*Для доктора філософії:* третій рівень вищої освіти, НРК – 8 рівень, QF-LLL – 8 рівень, FQ-EHEA – третій цикл.

**Приклад:** «Другий рівень вищої освіти; НРК України – 7 рівень; FQ-EHEA – другий цикл; QF-LLL – 7 рівень».

#### **5.4.1.7** Графа «Передумови».

Необхідно зазначити вимоги щодо рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за даною освітньою програмою, відповідно до вимог стандарту вищої освіти (за наявності). За необхідності, наводяться ті умови, що обмежують перехід на цю освітню програму.

Вимоги до рівня освіти осіб, що можуть розпочати навчання за освітніми програмами певного рівня вищої освіти визначаються Законом України «Про вищу освіту», а саме:

– для здобуття освітнього ступеня «молодший бакалавр» можуть вступати особи, які здобули повну загальну середню освіту або фахову передвищу освіту;

– для здобуття освітнього ступеня «бакалавр» можуть вступати особи, які здобули повну загальну середню освіту, освітній ступінь «молодший бакалавр», «бакалавр» або на основі фахової передвищої освіти;

– для здобуття освітнього ступеня «магістр» можуть вступати особи, які здобули освітній ступінь «бакалавр»;

– для здобуття освітньо-наукового ступеня «доктор філософії» можуть вступати особи, які здобули освітній ступінь «магістр».

Вимоги до результатів навчання осіб, які можуть розпочати навчання за освітніми програмами певних спеціальностей (визначених законодавством) з підготовки молодших бакалаврів, бакалаврів, а також магістрів можуть передбачати обов'язковість подання вступниками сертифікатів зовнішнього незалежного оцінювання з певних предметів / сертифікату національного міждисциплінарного тесту/ екзаменаційних листків єдиного вступного іспиту/ єдиного фахового вступного

## **випробування** .

Вимоги до результатів навчання осіб, які можуть розпочати навчання за освітніми програмами підготовки магістрів, докторів філософії, докторів мистецтв, можуть передбачати вимоги до програм вступних випробувань для осіб, які здобули попередній рівень вищої освіти за іншими спеціальностями.

Ці вимоги можуть формуватися на основі скороченого та / або узагальненого переліку вимог до результатів навчання стандарту вищої освіти з відповідної спеціальності для попереднього рівня вищої освіти.

**Приклад:** «Наявність ступеня бакалавра. (Додається інформація «Обсяг освітньої програми» розділу Обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття відповідного ступеня вищої освіти у ЄКТС відповідного стандарту вищої освіти)».

### **5.4.1.8** Графа «Мова викладання».

**Приклад:** «Українська, англійська мови».

Слід звернути увагу на статтю 48 Закону України «Про вищу освіту», відповідно до якої мовою освітнього процесу в НУ «Чернігівська політехніка» є державна мова. Університет має право прийняти рішення про викладання однієї, кількох або всіх дисциплін, виконання індивідуальних завдань та проведення контрольних заходів англійською мовою, за умови, що усі здобувачі освіти, які вивчають відповідні дисципліни, володіють англійською мовою. У разі, якщо є письмове звернення від одного чи більше студентів, Університет забезпечує переклад державною мовою.

**5.4.1.9** У графі «Термін дії освітньої програми» термін не може перевищувати періоду акредитації.

**Приклад:** «До 01.07.2024 або до заміни новою».

**5.4.1.10** У графі «Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми» зазначається URL у каталозі освітніх програм.

**Приклад:** [https://op.stu.cn.ua/view/total\\_view.php](https://op.stu.cn.ua/view/total_view.php).

**5.4.2** У підрозділі 2 профілю «**Мета освітньої програми**» чітко та коротко (одне-два речення) визначається загальна характеристика програми, включаючи її мету, з акцентом на ті можливості, які вона надає здобувачу вищої освіти. Формулювання має підтверджувати наявність зв'язку з місією та стратегією університету [<https://stu.cn.ua/universitytet/misiya-ta-strategiya/>, <https://stu.cn.ua/wp-content/stu-media/normobaza/normdoc/strategia-rozvytku.pdf>, <https://stu.cn.ua/wp-content/stu-media/normobaza/normdoc/strategia-internacjonalizacziyi.pdf>], надавати чітку характеристику освітньої програми з точки зору можливостей кар'єри або продовження наукових досліджень випускника.

При визначенні мети освітньої програми необхідно орієнтуватись на формування у здобувачів вищої освіти певного набору компетентностей із дотриманням вимог НРК України відповідно до рівня програми та стандартів вищої освіти спеціальності.

**5.4.3** У підрозділі 3 профілю «Характеристика освітньої програми» вказується:

**6.4.3.1** Графа «Предметна область (галузь знань, спеціальність)».

Зазначаються шифр та назва галузі знань, код та найменування спеціальності згідно з Переліком галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти [13]. Також зазначається інформація відповідно до «Опису предметної області» розділу *Загальна характеристика* відповідного стандарту вищої освіти:

- об'єкт(и) вивчення та/або діяльності;
- цілі навчання для здобувача вищої освіти;
- теоретичний зміст предметної області;
- методи, методики та технології, якими має володіти здобувач вищої освіти для застосування на практиці;
- інструменти та обладнання (об'єкти/предмети, пристрої та прилади), які випускник має бути здатний застосовувати і використовувати в професійній діяльності.

**Приклад:** «Галузь знань – 23 Соціальна робота.

*Спеціальність – 231 Соціальна робота.*

*Об'єкт вивчення: особи, родини, соціальні групи та громади, які потребують підтримки для покращення здоров'я, соціального функціонування та загального благополуччя.*

*Цілі навчання: підготовка фахівців, здатних розв'язувати складні спеціалізовані задачі та прикладні проблеми соціальної сфери або у процесі навчання, у тому числі, – управління соціальними процесами та процесами, що мають місце в індивідуальному розвитку особистості, що передбачає застосування певних теорій та методів соціальної роботи і характеризується комплексністю та невизначеністю умов, та зорієнтованих на подальшу фахову самоосвіту.*

*Теоретичний зміст предметної області: поняття, концепції та методи підтримання і надання кваліфікованої допомоги особам, групам людей, громадам з метою розширення або відновлення їхньої здатності до соціального функціонування, реалізації громадянських прав, запобігання соціальної ексклюзії.*

*Методи, методики та технології: загальнонаукові і спеціальні методи пізнання соціальних явищ; методики оцінки поведінки чи діяльності індивідів і соціальних груп; педагогічні, економічні, психологічні, соціологічні, інформаційно-комунікаційні технології.*

*Інструменти та обладнання: сучасні інформаційно-комунікативні технології, інформаційні ресурси та програмні продукти, що застосовуються в соціальній сфері».*

**5.4.3.2** Графа «Орієнтація освітньої програми».

Зазначається вид освітньої програми: освітньо-професійна (для освітніх ступенів молодшого бакалавра, бакалавра, магістра) або освітньо-наукова (для освітніх ступенів магістра, доктора філософії). Також доцільно

Освітні програми. Побудова, викладення, оформлення та зміст

коротко охарактеризувати наукову орієнтацію та професійні акценти.

**Приклад:** *«Освітньо-професійна. Ґрунтується на загальнонаукових засадах, сучасному досвіді соціальної роботи, світових стандартах освіти і підготовки фахівців із соціальної роботи, спрямована на формування професійної компетентності у вирішенні науково-дослідницьких, управлінських і прикладних завдань соціальної роботи. Орієнтує на фаховість у галузі соціально-психологічної допомоги населенню».*

#### **5.4.3.3** Графа *«Основний фокус освітньої програми та спеціалізації».*

Зазначається, чи є програма загальною, чи спеціальною; характеризуються її основні змістовні характеристики; за наявності, наводиться перелік спеціалізацій. Також наводяться ключові слова, що характеризують цю освітню програму.

**Приклад:** *«Загальна освіта в галузі соціальної роботи. Здобуття фундаментальних та професійно-орієнтованих знань, умінь та здатності вирішувати спеціальні завдання у сфері соціальної роботи та соціально-психологічної допомоги населенню. Ключові слова: соціальна робота, соціальний захист, соціальний супровід, соціально-психологічна допомога».*

**5.4.3.4** У графі *«Особливості програми»* зазначають те, що відрізняє її від інших подібних програм (необхідність академічної мобільності, спеціальної практики, стажування за кордоном, викладання іноземною мовою тощо). Також можуть зазначатись узгодженість цієї освітньої програми з програмами інших країн, експериментальний характер тощо.

**Приклад:** *«Обов'язковий семестр міжнародної мобільності; реалізується англійською мовою; вимагає спеціальної археологічної практики».*

**5.4.4** У підрозділі 4 профілю **«Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання»** зазначається:

#### **5.4.4.1** Графа *«Придатність до працевлаштування».*

Зазначаються область професійної діяльності, де може працювати випускник освітньої програми за спеціальністю, та професії (професійні назви робіт) згідно з Національним класифікатором професій України [10], на фахову підготовку з яких може бути спрямована програма з урахуванням освітнього ступеня. У разі наявності висвітлюються можливості професійної сертифікації.

**Приклад:** *«Фахівець із соціальної роботи, здатний виконувати таку професійну роботу (відповідно до ДК 003:2010; ДКХП №45 2016 р.):*

- соціальний працівник;
- спеціаліст з проведення соціальних досліджень;
- консультант з соціально-психологічних питань;
- фахівець з соціальної роботи;
- консультант з соціальних та соціальнопсихологічних питань».

#### **5.4.4.2** Графа *«Подальше навчання».*

Описуються можливості, вимоги та / або рекомендації щодо продовження навчання на вищому рівні для освітнього ступеня з

урахуванням вимог стандарту вищої освіти:

- молодший бакалавр – можливість навчатися за програмами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти;
- бакалавр – можливість навчатися за програмами другого (магістерського) рівня вищої освіти;
- магістр – можливість навчатися за програмами третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти;
- доктор філософії – можливість навчання в докторантурі, брати участь у постдокторських програмах.

*Приклад:* «Можливість продовження навчання на другому (магістерському) рівні вищої освіти».

#### **5.4.5 Підрозділ 5 профілю ОП «Викладання та оцінювання».**

**5.4.5.1** У графі «Викладання та навчання» наводиться короткий опис (до трьох рядків) основних підходів, методів та технологій, які використовуються в даній програмі для викладання та навчання, і які мають сприяти досягненню запланованих цілей програми, очікуваних програмних результатів та відповідати вимогам студентоцентрованого навчання. Зокрема, надається інформація про те, яким чином для цієї програми застосовуються інформаційно-комунікаційні технології (онлайн-лекції, використання MOODLE Університету, дистанційних курсів тощо), проблемно-орієнтоване навчання, навчання через лабораторну практику тощо.

*Приклад:* «Студентоцентроване навчання, проблемно-орієнтоване навчання, електронне навчання в системі MOODLE Університету, самонавчання, навчання через лабораторну практику, навчання на основі досліджень. Викладання проводиться у вигляді: лекцій, мультимедійних лекцій, інтерактивних лекцій, семінарських, практичних занять, лабораторних робіт. Також передбачена самостійна робота з можливістю консультацій з викладачем за окремими освітніми компонентами, індивідуальні заняття, групова проектна робота».

**5.4.5.2** У графі «Оцінювання» наводиться короткий опис основних методів оцінювання, які використовуються в освітньому процесі за даною освітньою програмою відповідно до силабусів навчальних дисциплін. Вказані методи повинні забезпечити діагностування та вимірювання досягнення очікуваних програмних результатів навчання, рівнів досягнення результатів.

*Приклад:* «Оцінювання рівня засвоєння освітньо-професійної програми здійснюється за допомогою поточного, модульного і підсумкового контролю (екзамени, заліки) та за результатами атестаційного іспиту і прилюдного захисту кваліфікаційної роботи».

#### **5.4.6 Підрозділ 6 профілю ОП «Програмні компетентності».**

**5.4.6.1** Зміст графі «Інтегральна компетентність» формулюється відповідно до інтегральної компетентності відповідного стандарту вищої освіти в контексті особливостей конкретної освітньої програми.

У разі відсутності стандарту за основу, відповідно до статті 5 Закону України «Про вищу освіту», беруться наступні формулювання інтегральної компетентності:

– *молодший бакалавр*: здатність розв'язувати типові спеціалізовані задачі у певній галузі професійної діяльності;

– *бакалавр*: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у певній галузі професійної діяльності;

– *магістр*: здатність розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у певній галузі професійної діяльності.

– *доктор філософії*: здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у певній галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

При формулюванні інтегральної компетентності необхідно конкретизувати галузь діяльності. Доцільно використати нормативний документ, який створений для розробки стандартів вищої освіти [14].

**Приклад:** *«Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у соціальній сфері або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів соціальної роботи і характеризується комплексністю та невизначеністю умов».*

**5.4.6.2** У графі *«Загальні компетентності»* наводиться перелік загальних компетентностей, визначених стандартом вищої освіти спеціальності та, за наявності, професійним стандартом; за необхідності, – компетентності, визначені Університетом (відповідно до Каталогу загальноуніверситетських дисциплін [15]), гарантом та проектною групою.

Доцільно включати соціальні навички (soft-skills) та підприємницькі навички (для бакалаврських програм – відповідно до Каталогу загальноуніверситетських дисциплін [15]), які сприяють успішності випускників на своєму робочому місці.

Освітня програма повинна дати змогу здобувачеві набути ті соціальні навички, що зумовлені цілями ОП, зокрема, – подальшою професійною діяльністю випускника програми [10].

**Приклад:** *«ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.*

*ЗК2. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.*

*ЗК3 Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.*

*ЗК4. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).*

*ЗК5. Здатність до міжособистісної взаємодії.*

*ЗКп...».*

**5.4.6.3** У графі *«Спеціальні (фахові, предметні) компетентності»* вказуються компетентності, визначені стандартом вищої освіти



спеціальності та, за наявності, – у професійному стандарті, а також компетентності, визначені гарантом та проектною групою.

**Приклад:** «Фахові компетентності, визначені стандартом вищої освіти спеціальності:

*СК 1. Знання і розуміння сутності, значення і видів соціальної роботи та основних її напрямів (психологічного, соціально-педагогічного, юридичного, економічного, медичного).*

*СК 2. Здатність прогнозувати перебіг різних соціальних процесів.*

*СК 3. Знання і розуміння нормативно-правової бази стосовно соціальної роботи та соціального забезпечення.*

*СК 4. Здатність до аналізу соціально-психологічних явищ, процесів становлення, розвитку та соціалізації особистості, розвитку соціальної групи і громади.*

*СК 5. Здатність до виявлення, соціального інспектування і оцінки потреб вразливих категорій громадян, у тому числі, які опинилися в складних життєвих обставинах.*

*СК 6....*

*Додаткові фахові компетентності, визначені освітньою програмою:*

*СК 21. Здатність здійснювати науково-практичні дослідження, на основі яких прогнозувати розвиток психологічних та соціальних явищ для врахування їх результатів у процесі соціально-психологічної допомоги.*

*СК 22. Здатність виявляти й пояснювати закономірності, механізми формування, функціонування та розвитку особистості клієнтів, виокремлювати умови та фактори, що визначають процеси їх соціалізації, самоідентифікації в соціумі.*

*СК 23. Здатність до профілактики дисфункцій у психічному розвитку клієнтів для попередження порушень особистісної сфери, міжособистісних стосунків та поведінки в складних життєвих обставинах».*

**5.4.7 У підрозділі 7 профілю «Програмні результати навчання»** необхідно навести всі програмні результати навчання, визначені стандартом вищої освіти спеціальності та, за наявності, професійним стандартом. При необхідності навести додаткові програмні результати навчання, визначені освітньою програмою.

Результати навчання мають бути:

– чіткими і однозначними, чітко окреслювати зміст вимог до випускника освітньої програми;

– діагностичними (результати навчання повинні мати об'єктивні ознаки їх досягнення чи недосягнення);

– вимірюваними (має існувати спосіб та шкала для вимірювання досягнення результату прямими або непрямими методами, рівнів досягнення складних результатів).

Рекомендації щодо формулювання результатів навчання наведені у [16].

**Приклад:** «Програмні результати навчання, визначені стандартом вищої освіти спеціальності:

*ПРН 1. Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями та явищами.*

*ПРН 2. Вільно спілкуватися усно і письмово державною та іноземною мовами з професійних питань, демонструвати навички написання академічних, наукових текстів, аргументованого та толерантного відстоювання своїх наукових поглядів.*

*ПРН 3. Демонструвати навички до безпечної діяльності відповідно до майбутнього профілю роботи, галузевих норм і правил, а також необхідного рівня індивідуального та колективного рівня безпеки у надзвичайних ситуаціях.*

*ПРН 4. ...*

*Додаткові програмні результати навчання, визначені освітньою програмою:*

*ПРН 24. Конструювати процес та результат соціальної роботи в межах поставлених завдань, використовувати кількісні та якісні показники, коригувати план роботи відповідно до результатів оцінки.*

*ПРН 25. Організовувати та проводити науково-практичні дослідження, на основі яких прогнозувати розвиток психологічних та соціальних явищ для їх врахування у процесі надання соціально-психологічної допомоги.*

*ПРН 26. Виявляти й пояснювати соціально-психологічні закономірності, механізми формування, функціонування та розвитку особистості клієнтів, виокремлювати умови та фактори, що визначають процеси їх соціалізації, самоідентифікації в соціумі».*

**5.4.8 Підрозділ 8 профілю «Ресурсне забезпечення реалізації програми».**

**5.4.8.1** У графі *«Кадрове забезпечення»* необхідно навести характеристику особливостей викладацького складу, залученого до реалізації програми, включаючи можливу участь іноземних фахівців та фахівців із практичним досвідом роботи за спеціальністю, за якою реалізується програма. Необхідно коротко охарактеризувати професійні якості викладачів, залучених до реалізації програми, визначити ключові критерії їх відбору.

**Приклад:** *«Всі науково-педагогічні працівники, що забезпечують освітню програму, є активними вченими, представниками національних та міжнародних професійних асоціацій «назви асоціацій», публікують праці у вітчизняній і зарубіжній науковій пресі, мають необхідний стаж науково-педагогічної роботи та досвід практичної роботи, що сприяє забезпеченню належних умов для ґрунтовного оволодіння здобувачами знаннями, практичними навичками, необхідними для їх подальшої професійної діяльності.*

*Всі науково-педагогічні працівники кафедри, які забезпечують викладання професійно-орієнтованих дисциплін, мають наукові ступені та вчені звання за відповідною спеціальністю.*

*Викладацький склад, який забезпечує реалізацію освітньої програми, відповідає вимогам, визначеним Ліцензійними умовами провадження освітньої діяльності закладів освіти».*

**5.4.8.2** У графі «Матеріально-технічне забезпечення» треба надати коротку характеристику використання в освітньому процесі матеріальної бази та технічних ресурсів, необхідних для успішної реалізації програми з урахуванням мети та особливостей ОП. Зазначити відповідність матеріально-технічного забезпечення потребам освітнього процесу, ліцензійним умовам та критеріям акредитації. Зокрема, слід охарактеризувати:

- аудиторії, лабораторії, їх оснащення необхідними ресурсами (у тому числі, – сучасними програмними продуктами), що забезпечують ефективне навчання (зокрема, самостійну роботу) здобувачів вищої освіти;

- оснащеність освітнього процесу сучасною комп'ютерною та мультимедійною технікою;

- впровадження в освітній процес передових інформаційних та комунікаційних технологій, зокрема, дистанційного навчання, електронного контенту;

- створення об'єднань з науково-дослідними установами, промисловими підприємствами, установами та організаціями для інтеграції освітнього процесу з науковою та виробничою діяльністю (за наявності);

- наявні бази для проведення науково-дослідних робіт.

**Приклад:** *«Матеріально-технічне забезпечення кафедри «назва кафедри» дозволяє повністю забезпечити навчальний процес протягом всього циклу підготовки здобувачів вищої освіти за освітньою програмою «назва програми». Всі лекційні, лабораторні та практичні заняття проводяться в лабораторіях та предметних аудиторіях, обладнаних технічними засобами навчання, вимірювальними приладами, лабораторними стендами, роботами. Комп'ютерні лабораторії оснащені сучасними персональними комп'ютерами і підключені до локальної комп'ютерної мережі університету та мають вихід до Internet. Відповідність стану приміщень існуючим нормативним актам засвідчено відповідними документами. ... У навчальному процесі використовується матеріально-технічна база підприємств (установ, закладів тощо) «назви підприємств (закладів, установ тощо)».*

**5.4.8.3** Графа «Інформаційне та навчально-методичне забезпечення» передбачає коротку характеристику наукової бібліотеки Університету; навчально-методичного забезпечення, яке використовується для викладання і навчання, та форм доступу до нього; тематичних баз даних періодичних наукових видань, зокрема, англійською мовою, відповідного або спорідненого освітній програмі профілю.

**Приклад:** «Навчально-методичне забезпечення навчальних дисциплін (силабуси, конспекти лекцій, методичні матеріали для проведення практичних (лабораторних) занять, самостійної та індивідуальної роботи здобувачів вищої освіти, курсових робіт, завдання для поточного та підсумкового оцінювання знань, перелік рекомендованої літератури тощо) представлено в системі дистанційного навчання MOODLE НУ «Чернігівська політехніка».

Здобувачі вищої освіти та викладачі можуть використовувати бібліотечно-інформаційну систему, наукову бібліотеку Університету. Інформаційні ресурси бібліотеки за освітньою програмою формуються відповідно до предметної області та сучасних тенденцій наукових досліджень у галузі. Ресурси Наукової бібліотеки НУ «Чернігівська політехніка» доступні через внутрішню та зовнішню мережу».

**5.4.9 Підрозділ 9** профілю «Академічна мобільність» включає наступні елементи:

**5.4.9.1** У графі «Національна кредитна мобільність» зазначається, яким чином реалізуються можливості здобувачів вищої освіти за освітньою програмою навчатися, стажуватися чи проводити наукову діяльність в іншому закладі вищої освіти (науковій установі) на території України.

**Приклад:** «Реалізується в Університеті відповідно до вимог чинного законодавства та регулюється Положенням про академічну мобільність учасників освітнього процесу НУ «Чернігівська політехніка». Здійснюється на основі двосторонніх договорів між НУ «Чернігівська політехніка» та закладами вищої освіти України.

Кредити, отримані в інших університетах України, перезараховуються відповідно до Порядку визначення академічної різниці та визнання результатів попереднього навчання в Національному університеті «Чернігівська політехніка».

**5.4.9.2** У графі «Міжнародна кредитна мобільність» зазначається, яким чином реалізуються можливості здобувачів вищої освіти за освітньою програмою навчатися, стажуватися чи проводити наукову діяльність в іншому закладі вищої освіти (науковій установі) поза межами України.

Можуть зазначатися угоди про міжнародну академічну мобільність (зокрема, Еразмус+), подвійні дипломи, тривалі міжнародні проекти, що передбачають навчання студентів тощо.

**Приклад:** «Реалізується в Університеті відповідно до вимог чинного законодавства та регулюється Положенням про академічну мобільність учасників освітнього процесу НУ «Чернігівська політехніка». Здійснюється на основі двосторонніх договорів між НУ «Чернігівська політехніка» та закладами вищої освіти зарубіжних країн-партнерів.

Індивідуальна академічна мобільність можлива за рахунок участі у програмі Еразмус + та інших програмах».

**5.4.9.3** У графі «Навчання іноземних здобувачів вищої освіти» потрібно описати умови та особливості освітньої програми в контексті

навчання іноземних громадян.

*Приклад:* «Здійснюється відповідно до вимог чинного законодавства, Порядку організації набору та навчання (стажування) іноземців та осіб без громадянства у НУ «Чернігівська політехніка».

**5.5 Розділ 2 «Перелік компонентів освітньо-професійної програми та їх логічна послідовність»** складається з двох підрозділів:

**5.5.1 «Перелік компонентів освітньої програми»** наводиться у табличній формі (додатки Б.5 – 0), містить розподіл загального обсягу кредитів ОП з визначенням обов'язкових та вибіркового складових, мейджорів (за наявності), видів практичної підготовки, форм підсумкового контролю та атестації.

Обов'язкова складова визначається відповідним стандартом вищої освіти в термінах результатів навчання.

Вибіркова складова визначається Університетом, гарантом із залученням роботодавців та інших стейкхолдерів.

**5.5.2 Структурно-логічна схема освітньої програми** – це наукове і методичне обґрунтування процесу реалізації ОП.

Структурно-логічна схема визначає логічну послідовність вивчення її **обов'язкових** компонентів для формування у здобувачів вищої освіти загальних та фахових компетентностей, подається у вигляді міждисциплінарних зв'язків за певною галуззю знань або спеціальністю і діє впродовж усього терміну реалізації відповідної освітньої програми.

Структурно-логічна схема призначена для:

- розробки логічної послідовності вивчення кожного освітнього компонента;
- встановлення та оптимальної реалізації міждисциплінарних зв'язків;
- створення раціональної структури освітнього процесу за типами занять на весь період навчання з урахуванням складності та змісту освітнього компонента.

При формуванні структурно-логічної схеми підготовки враховуються основні принципи навчання: неперервність, послідовність та наступність. При розробці структурно-логічної схеми освітнього ступеню «молодший бакалавр», «бакалавр», «магістр» використовується шаблон відповідно до додатку 0.

**5.6 У розділі 3 ОП «Форма атестації здобувачів вищої освіти»** подається інформація про види (форми) підсумкової атестації, визначені стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю, та документи, які отримує випускник на основі її успішного проходження (додаток Б10).

*Приклад:* «Атестація випускників освітньої програми спеціальності (вказати код та назву спеціальності) проводиться у формі відкритого та публічного захисту кваліфікаційної роботи. Кваліфікаційна робота ставить за мету визначення загального науково-технічного, професійного та культурного рівнів претендента на ступінь вищої освіти магістра

Освітні програми. Побудова, викладення, оформлення та зміст

*шляхом контролю його знань та вмінь, оцінку здатності самостійно проводити аналіз поставленої задачі, формулювати мету, завдання та висновки, подавати письмово та усно матеріал роботи та представляти результати під час публічного захисту.*

*Атестація завершується видачею документу встановленого зразка про присудження випускнику ступеня магістра із присвоєнням кваліфікації (вказати назву кваліфікації).*

*Кваліфікаційна робота не повинна містити академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації. Кваліфікаційна робота розміщується у репозитарії Наукової бібліотеки Університету. На плагіат перевіряється зміст, теоретичне обґрунтування проблеми, аналіз існуючих досліджень, математичні, схемотехнічні та конструктивні аспекти вирішення наукових та технічних задач».*

**5.7 У розділі 4 «Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми»** наводиться таблиця, яка містить відповідність програмних компетентностей (загальних та спеціальних (фахових)), визначених освітньою програмою, її обов'язковим та вибірково **та вибірково** компонентам. У заголовках рядків таблиці розташований перелік загальних та спеціальних (фахових) компетентностей (відповідно до профілю освітньої програми), а в заголовках колонок – шифри обов'язкових та вибірково **та вибірково** компонентів освітньої програми (відповідно до підрозділу 2.1 *Перелік компонентів ОП*). На перетині – позначка, що вказує на забезпечення певної програмної компетентності компонентом освітньої програми поточного рядка.

Матриця використовується для валідації повноти охоплення програмних компетентностей обов'язковими компонентами освітньої програми:

– у матриці присутній пустий рядок – запланована програмна компетентність не засвоюється в процесі навчання за цією програмою (не відображена в жодному компоненті);

– рядок матриці занадто заповнений – запланована програмна компетентність домінує в програмі, можливо, за рахунок інших.

Приклад матриці відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми наведено у додатку 0.

Якщо таблиця продовжується на інших аркушах ОП, рядки заголовків граф мають бути присутніми на цих аркушах.

**5.8 У розділі 5 програми «Матриця забезпечення програмних результатів навчання відповідними компонентами освітньої програми»** наводиться таблиця, що демонструє забезпеченість програмних результатів навчання обов'язковими та вибірково **та вибірково** компонентами освітньої програми. У заголовках рядків таблиці розташований перелік програмних результатів навчання (відповідно до профілю освітньої програми), а в заголовках колонок – обов'язкові та вибірково **та вибірково** компоненти освітньої програми (відповідно до підрозділу 2.1 *Перелік компонентів ОП*).

На перетині – позначка, що вказує на забезпечення певного програмного результату навчання конкретним компонентом освітньої програми поточного рядка.

Матриця використовується для аналізу повноти охоплення програмних результатів навчання обов'язковими компонентами освітньої програми:

– у матриці присутній пустий рядок – запланований програмний результат не засвоюється в процесі навчання за цією програмою (не відображений в жодному обов'язковому компоненті);

– занадто заповнений рядок матриці – запланований програмний результат навчання домінує в програмі, можливо, за рахунок інших.

~~Якщо певні ПРН забезпечуються виключно за рахунок дисциплін вільного вибору здобувача, досягнення цих ПРН залежить від реалізації здобувачем свого права на вибір тих чи інших дисциплін, що є недоліком у контексті відповідності Критерію 2 Положення про акредитацію освітніх програм [11, 16]. Винятком може бути формування програмного результату навчання за умови пропозиції вибору кількох різних освітніх компонентів (блоків), які спрямовані на досягнення одного й того ж програмного результату навчання.~~

Приклад матриці забезпечення програмних результатів навчання відповідними компонентами освітньої програми наведено у додатку 0.

Якщо таблиця продовжується на інших аркушах ОП, рядки заголовків граф мають бути присутніми на цих аркушах.

(у тексті Рекомендацій слова «робоча програма» у всіх відмінках замінено на «силабус» у відповідних відмінках згідно з рішенням Вченої ради від 22.12.2023, протокол №14, та наказом ректора №245/ВС від 22.12.2023)

## 6 Перелік посилань

1. Закон України «Про освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення: 18.01.2022).

2. Закон України «Про вищу освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> (дата звернення: 18.01.2022).

3. Лист Міністерства освіти і науки України №1/9-239 від 28.04.2017. (Містить зразок освітньої програми).

4. Розроблення освітніх програм. Методичні рекомендації / Авт.: В.М. Захарченко, В.І. Луговий, Ю.М. Рашкевич, Ж.В. Таланова / За ред. В.Г. Кременя. – К.: ДП «НВЦ «Пріоритети», 2014. – 120 с.

5. Ліцензійні умови провадження освітньої діяльності закладів освіти. Затв. постановою Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1187 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 24 березня 2021 р. № 365). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1187-2015-%D0%BF#Text> (дата звернення: 18.01.2022).

6. Наказ МОН України від 06.11.2015 № 1151 «Про особливості запровадження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 року № 266».

7. Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті «Чернігівська політехніка» (затверджено Вченою радою НУ «Чернігівська політехніка» 31 серпня 2020 р. протокол № 6 та введено в дію наказом ректора від 31 серпня 2020 р. № 26 (зі змінами, внесеними згідно із рішенням Вченої ради від 25.10.2021, протокол №10, та наказом ректора №190 від 25.10.2021)). URL: <https://stu.cn.ua/wp-content/uploads/2021/10/polozhennya-pro-organizacziyu-osvithogo-proczesu-1.pdf>. (дата звернення: 18.01.2022).

8. Положення про гаранта освітньої програми в Національному університеті «Чернігівська політехніка». URL: <https://stu.cn.ua/wp-content/stu-media/normobaza/normdoc/norm-osvitproces/polozhennya-pro-garanta-osvitnoyi-programy.pdf>. (дата звернення: 18.01.2022).

9. Затверджені стандарти вищої освіти та проекти. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/visha-osvita/naukovo-metodichna-rada-ministerstva-osviti-i-nauki-ukrayini> (дата звернення: 18.01.2022).

10. Національний класифікатор України. Класифікатор професій ДК 003:2010 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va327609-10#Text> (дата звернення: 18.01.2022).

11. Наказ МОН України від 11 липня 2019 року № 977 «Про затвердження Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0880-19#Text>

12. Положення про внутрішню акредитацію освітніх програм Національному університеті «Чернігівська політехніка». URL: <https://stu.cn.ua/wp-content/stu-media/normobaza/normdoc/norm-yakist/polozh-pro-vnutrishnyu-akredytacziyu-op.pdf> (дата звернення: 18.01.2022).

13. Постанова Кабінету міністрів України від 29.04.2015 № 266) Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-%D0%BF#Text> (дата звернення: 18.01.2022).

14. Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти. (Затверджено Наказом Міністерства освіти і науки України від 01.06.2017 № 600 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 21.12.2017 № 1648). URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/proekty%20standartiv%20vishcha%20osvita/1648.pdf> (дата звернення: 18.01.2022).

15. Каталог загальноуніверситетських дисциплін. URL: <https://stu.cn.ua/osvitnij-proczes/katalog-zagalnouniversitetskih-distciplin/> (дата звернення: 18.01.2022).



16.Рекомендації щодо застосування критеріїв оцінювання якості освітньої програми / Затверджено Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти 17 листопада 2020 року: /ТОВ «Український освітянський видавничий центр «Оріон»». – К., 2020. – 66 с. URL: <https://bit.ly/3GzxAWJ> (дата звернення: 18.01.2022).

17.Порядок розробки, затвердження, моніторингу та закриття освітніх програм у Національному університеті «Чернігівська політехніка» (затверджено вченою радою Національного університету «Чернігівська політехніка» 31 серпня 2020 р. протокол № 6 та введено в дію наказом ректора від 31 серпня 2020 р. № 26). URL: <https://stu.cn.ua/wp-content/uploads/2021/03/p-rozr-op2.pdf> (дата звернення: 18.01.2022).

## 7 Додатки

### **Додаток А – Кадрові вимоги щодо започаткування та провадження освітньої діяльності за рівнем вищої освіти та освітніми програмами, що передбачають присвоєння професійної кваліфікації з професій, для яких запроваджено додаткове регулювання [5]**

**35. Здобувач ліцензії (ліцензіат) повинен бути забезпечений науково-педагогічними (педагогічними) та/або науковими працівниками, необхідними для реалізації освітніх компонентів, передбачених освітньою (освітніми) програмою (програмами) на відповідному рівні вищої освіти.**

Частка науково-педагогічних (педагогічних) та/або наукових працівників, які мають науковий ступінь та/або вчене звання та працюють у здобувача ліцензії (ліцензіата) за основним місцем роботи, повинна становити не менше 50 відсотків на відповідному рівні вищої освіти або за освітньою програмою, що передбачає присвоєння професійної кваліфікації з професій, для яких запроваджено додаткове регулювання, на відповідному рівні вищої освіти, з них осіб, які мають науковий ступінь доктора наук та/або вчене звання професора, повинна становити:

для другого (магістерського) рівня вищої освіти - не менше 10 відсотків;

для третього (освітньо-наукового/освітньо-творчого) рівня вищої освіти - не менше двох докторів наук (для освітньо-творчих програм замість доктора наук може враховуватися доктор мистецтва) для здійснення керівництва науковою складовою кожної освітньо-наукової/освітньо-творчої програми.

Склад науково-педагогічних, педагогічних та наукових працівників, які мають освітню та/або професійну кваліфікацію, відповідну освітній програмі, повинен бути не менш як три особи, які мають науковий ступінь та/або вчене звання та працюють у закладі освіти за основним місцем роботи.

Для наукових установ, які належать до сфери управління Національної академії наук (у тому числі подвійного з МОН підпорядкування) та провадять освітню діяльність на другому (магістерському) та/або третьому (освітньо-науковому/освітньо-творчому) рівні вищої освіти, вимога щодо обов'язкової наявності наукових працівників за основним місцем роботи на відповідному рівні вищої освіти або за освітньою програмою, що передбачає присвоєння професійної кваліфікації з професій, для яких запроваджено додаткове регулювання, на відповідному рівні вищої освіти, не застосовується.

Для науково-педагогічних, педагогічних та наукових працівників, які здійснюють освітній процес, для галузей знань “Освіта/Педагогіка”, “Культура і мистецтво”, спеціальностей “Журналістика”, “Архітектура та містобудування” почесні звання “Народний артист”, “Народний художник”, “Народний архітектор”, “Народний вчитель”, “Заслужений діяч мистецтв”, “Заслужений тренер України”, “Заслужений працівник фізичної культури і спорту України” прирівнюються до вченого звання професора, почесні звання “Заслужений артист”, “Заслужений художник”, “Заслужений архітектор”, “Заслужений вчитель”, “Заслужений працівник культури”, “Заслужений майстер спорту України”, “Заслужений працівник освіти”, “Заслужений майстер народної творчості України”, “Заслужений журналіст” - вченого звання доцента.

**36. Здобувач ліцензії (ліцензіат) повинен забезпечити кожний освітній компонент освітньої програми на відповідному рівні вищої освіти науково-педагогічними (педагогічними) та/або науковими працівниками з урахуванням відповідності їх освітньої та/або професійної кваліфікації. Науково-педагогічні, педагогічні та наукові працівники, які забезпечують освітній процес, повинні мати не менше чотирьох досягнень у професійній діяльності за останні п'ять років, визначених у пункті 38 цих Ліцензійних умов.**

**37. Відповідність освітньої та/або професійної кваліфікації науково-педагогічних, педагогічних та наукових працівників освітньому компоненту визначається:**

на підставі документів встановленого зразка про:

- про вищу освіту;

- присудження наукового ступеня (однакова за змістом спеціальність (предметна спеціальність, спеціалізація);

- наявність досвіду професійної діяльності (заняття) за відповідним фахом (спеціальністю,

спеціалізацією) не менше п'яти років (крім педагогічної, науково-педагогічної, наукової діяльності);

- керівництво (консультування) дисертації на здобуття наукового ступеня за спеціальністю, що була захищена в Україні або за кордоном;

- щонайменше п'ятьма публікаціями у наукових виданнях, які включені до переліку фахових видань України, до наукометричних баз, зокрема Scopus, Web of Science Core Collection, протягом останніх п'яти років.

### **38. Досягнення у професійній діяльності, які зараховуються за останні п'ять років:**

1) наявність не менше п'яти публікацій у періодичних наукових виданнях, що включені до переліку фахових видань України, до наукометричних баз, зокрема Scopus, Web of Science Core Collection;

2) наявність одного патенту на винахід або п'яти деклараційних патентів на винахід чи корисну модель, включаючи секретні, або наявність не менше п'яти свідоцтв про реєстрацію авторського права на твір;

3) наявність виданого підручника чи навчального посібника (включаючи електронні) або монографії (загальним обсягом не менше 5 авторських аркушів), в тому числі видані у співавторстві (обсягом не менше 1,5 авторського аркуша на кожного співавтора);

4) наявність виданих навчально-методичних посібників/посібників для самостійної роботи здобувачів вищої освіти та дистанційного навчання, електронних курсів на освітніх платформах ліцензіатів, конспектів лекцій/практикумів/методичних вказівок/рекомендацій/ **робочих програм**, інших друкованих навчально-методичних праць загальною кількістю три найменування;

5) захист дисертації на здобуття наукового ступеня;

6) наукове керівництво (консультування) здобувача, який одержав документ про присудження наукового ступеня;

7) участь в атестації наукових кадрів як офіційного опонента або члена постійної спеціалізованої вченої ради, або члена не менше трьох разових спеціалізованих вчених рад;

8) виконання функцій (повноважень, обов'язків) наукового керівника або відповідального виконавця наукової теми (проекту), або головного редактора/члена редакційної колегії/експерта (рецензента) наукового видання, включеного до переліку фахових видань України, або іноземного наукового видання, що індексується в бібліографічних базах;

9) робота у складі експертної ради з питань проведення експертизи дисертацій МОН або у складі галузевої експертної ради як експерта Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, або у складі Акредитаційної комісії, або міжгалузевої експертної ради з вищої освіти Акредитаційної комісії, або трьох експертних комісій МОН/заяченого Агентства, або Науково-методичної ради/науково-методичних комісій (підкомісій) з вищої або фахової передвищої освіти МОН, наукових/науково-методичних/експертних рад органів державної влади та органів місцевого самоврядування, або у складі комісій Державної служби якості освіти із здійснення планових (позапланових) заходів державного нагляду (контролю);

10) участь у міжнародних наукових та/або освітніх проектах, залучення до міжнародної експертизи, наявність звання "суддя міжнародної категорії";

11) наукове консультування підприємств, установ, організацій не менше трьох років, що здійснювалося на підставі договору із закладом вищої освіти (науковою установою);

12) наявність апробаційних та/або науково-популярних, та/або консультаційних (дорадчих), та/або науково-експертних публікацій з наукової або професійної тематики загальною кількістю не менше п'яти публікацій;

13) проведення навчальних занять із спеціальних дисциплін іноземною мовою (крім дисциплін мовної підготовки) в обсязі не менше 50 аудиторних годин на навчальний рік;

14) керівництво студентом, який зайняв призове місце на I або II етапі Всеукраїнської студентської олімпіади (Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт), або робота у складі організаційного комітету / журі Всеукраїнської студентської олімпіади (Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт), або керівництво постійно діючим студентським науковим гуртком / проблемною групою; керівництво студентом, який став призером або лауреатом Міжнародних, Всеукраїнських мистецьких конкурсів, фестивалів та проектів, робота у складі організаційного комітету або у складі журі міжнародних, всеукраїнських мистецьких конкурсів, інших культурно-мистецьких проектів (для забезпечення провадження освітньої

Освітні програми. Побудова, викладення, оформлення та зміст діяльності на третьому (освітньо-творчому) рівні); керівництво здобувачем, який став призером або лауреатом міжнародних мистецьких конкурсів, фестивалів, віднесених до Європейської або Всесвітньої (Світової) асоціації мистецьких конкурсів, фестивалів, робота у складі організаційного комітету або у складі журі зазначених мистецьких конкурсів, фестивалів); керівництво студентом, який брав участь в Олімпійських, Паралімпійських іграх, Всесвітній та Всеукраїнській Універсіаді, чемпіонаті світу, Європи, Європейських іграх, етапах Кубка світу та Європи, чемпіонаті України; виконання обов'язків тренера, помічника тренера національної збірної команди України з видів спорту; виконання обов'язків головного секретаря, головного судді, судді міжнародних та всеукраїнських змагань; керівництво спортивною делегацією; робота у складі організаційного комітету, суддівського корпусу;

15) керівництво школярем, який зайняв призове місце III-IV етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад з базових навчальних предметів, II-III етапу Всеукраїнських конкурсів-захистів науково-дослідницьких робіт учнів - членів Національного центру "Мала академія наук України"; участь у журі III-IV етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад з базових навчальних предметів чи II-III етапу Всеукраїнських конкурсів-захистів науково-дослідницьких робіт учнів - членів Національного центру "Мала академія наук України" (крім третього (освітньо-наукового/освітньо-творчого) рівня);

16) наявність статусу учасника бойових дій (для вищих військових навчальних закладів, закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання, військових навчальних підрозділів закладів вищої освіти);

17) участь у міжнародних операціях з підтримання миру і безпеки під егідою Організації Об'єднаних Націй (для вищих військових навчальних закладів, закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання, військових навчальних підрозділів закладів вищої освіти);

18) участь у міжнародних військових навчаннях (тренуваннях) за участю збройних сил країн - членів НАТО (для вищих військових навчальних закладів, військових навчальних підрозділів закладів вищої освіти);

19) діяльність за спеціальністю у формі участі у професійних та/або громадських об'єднаннях;

20) досвід практичної роботи за спеціальністю не менше п'яти років (крім педагогічної, науково-педагогічної, наукової діяльності).

Під час визначення досягнень у професійній діяльності науково-педагогічного (наукового) працівника можуть зараховуватися досягнення за попередніми місцями роботи, п'ятирічний строк може продовжуватися на час перерви в роботі з об'єктивних причин (соціальна відпустка, академічна відпустка, призов/мобілізація на військову службу чи військова служба за контрактом, тривала непрацездатність тощо).

Вимога наявності досягнень у професійній діяльності не застосовується до науково-педагогічних (наукових) працівників із стажем науково-педагогічної роботи менше трьох років, працівників, що мають статус учасника бойових дій, а також до фахівців-практиків, які працюють на посадах науково-педагогічних (наукових) працівників на умовах сумісництва в обсязі 0,25 або менше, або 150 годин навчального навантаження на навчальний рік.

Для закладів вищої освіти, в яких здійснюється підготовка фахівців за мистецькими спеціальностями галузі знань "02 Культура і мистецтво", спеціальностями "014 Середня освіта (Музичне мистецтво)", "014 Середня освіта (Образотворче мистецтво)", замість наукових публікацій у наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України, науково-педагогічним (педагогічним) працівникам мистецьких спеціальностей можуть зараховуватися такі оприлюднені здобутки: літературні твори, переклади літературних творів, твори живопису, декоративного мистецтва, архітектури, архітектурні проекти, скульптурні, графічні, фотографічні твори, твори дизайну, музичні твори, аудіо- та відеотвори, передачі (програми) організації мовлення, медіатвори, сценічні постановки, концертні програми (сольні та ансамблеві) кінотвори, анімаційні твори, аранжування творів, рекламні твори.

Додаток Б – Приклади освітньо-професійної програми

*Б.1 Приклад титульного аркушу нової ОП*

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ**

**Національний університет «Чернігівська політехніка»**



**ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА**

**«Назва освітньої програми»**

**Першого/ другого рівня вищої освіти**

за спеціальністю **Код та назва спеціальності**

галузі знань **Шифр та назва галузі**

**Кваліфікація: Назва кваліфікації**

ЗАТВЕРДЖЕНО ВЧЕНОЮ РАДОЮ

Голова Вченої ради

\_\_\_\_\_ ~~О.О. Новомлинець~~ С.М. Шкарлет

(протокол № \_\_ від " \_\_ " \_\_\_\_\_ 20\_\_ р.)

Освітня програма вводиться в дію з 1 вересня 20\_\_ р.

Ректор \_\_\_\_\_ О.О. Новомлинець

(наказ № \_\_ від " \_\_ " \_\_\_\_\_ 20\_\_ р.)

Чернігів 20\_\_

**Б.2 Приклад титульного аркушу ОП, до якої вносяться зміни**

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ**

**Національний університет «Чернігівська політехніка»**



**ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА**

**«Назва освітньої програми»**

**Першого/ другого рівня вищої освіти**

**за спеціальністю Код та назва спеціальності**

**галузі знань Шифр та назва галузі**

**Кваліфікація: Назва кваліфікації**

ЗАТВЕРДЖЕНО ВЧЕНОЮ РАДОЮ  
(протокол № \_\_ від " \_\_ " \_\_\_\_\_ 20\_\_ р.)

Освітня програма введена в дію  
з 1 вересня 20\_\_ р.

(наказ № \_\_ від " \_\_ " \_\_\_\_\_ 20\_\_ р.)

Зі змінами в редакції,  
затвердженій Вченою радою  
від " \_\_ " \_\_\_\_\_ 20\_\_ р., протокол № \_\_,  
наказ № \_\_ від " \_\_ " \_\_\_\_\_ 20\_\_ р. ;  
від " \_\_ " \_\_\_\_\_ 20\_\_ р., протокол № \_\_,  
наказ № \_\_ від " \_\_ " \_\_\_\_\_ 20\_\_ р.

Голова вченої ради

\_\_\_\_\_ **О.О. Новомлинень С.М. Шкарлет**

Чернігів 20\_\_

### ***Б.3 Приклад передмови***

#### **Передмова**

Розроблено проєктною групою у складі:

- 1....., керівник проєктної групи
- 2.
- 3.
- ....

Розроблено на основі Стандарту вищої освіти ....., затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 17.11.2020 р. №1422.

~~Додаються рецензії (відгуки, рецензії-відгуки) зовнішніх стейкхолдерів:~~

- ~~1.~~
- ~~2.~~
- ~~3.~~
- ~~....~~

**Б.4 Приклад розділу «1 Профіль освітньо-професійної програми зі спеціальності»**

**1 Профіль освітньо-професійної програми зі спеціальності Код та назва спеціальності**

<b>1 – Загальна інформація</b>	
<b>Повна назва закладу вищої освіти та структурного підрозділу</b>	Національний університет «Чернігівська політехніка» Навчально-науковий інститут <u>Назва</u> Кафедра <u>Назва</u>
<b>Ступінь вищої освіти та кваліфікація мовою оригіналу</b>	Вказується ступінь вищої освіти та повна назва кваліфікації мовою оригіналу, які присуджуються на основі успішного завершення даної освітньої програми. Назва освітньої кваліфікації формується з назви освітнього ступеня вищої освіти (молодший бакалавр, бакалавр, магістр, доктор філософії) та назви спеціальності.
<b>Офіційна назва освітньої програми</b>	Освітньо-професійна програма <u>Назва</u>
<b>Тип диплому та обсяг освітньої програми</b>	Тип диплому – одиничний, подвійний, спільний Обсяг вказується в кредитах ЄКТС та роках. <i>Приклад:</i> Диплом магістра, одиничний, 90 кредитів ЄКТС, термін навчання <b>1,4-1,5</b> року.
<b>Наявність акредитації</b>	Подається інформація про акредитацію ОП, зокрема, – іноземну чи міжнародну. Вказується: - назва організації, яка надала акредитацію даній програмі; - країна, де ця організація розташована; - період акредитації. Для неакредитованих освітніх програм: «Планова дата первинної акредитації – <i>вказати рік</i> »
<b>Цикл/рівень</b>	<i>Приклад (для освітнього ступеня «магістр»):</i> НПК України – 7 рівень, FQ-EHEA – другий цикл, EQF-LLL – 7 рівень.
<b>Передумови</b>	Вимоги щодо попередньої освіти. За необхідності вказується, що обмежує перехід на дану ОП. Додати інформацію «Обсяг освітньої програми» розділу <i>Обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття відповідного ступеня вищої освіти у ЄКТС</i> відповідного стандарту вищої освіти.
<b>Мова викладання</b>	<i>Приклад</i> Українська, англійська
<b>Термін дії освітньої програми</b>	Вказується термін дії освітньої програми до її наступного планового оновлення. Цей термін не може перевищувати періоду акредитації. <i>Приклад:</i> До 1 липня 2024 р. або до заміни новою
<b>Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми</b>	<a href="https://op.stu.cn.ua/view/total_view.php">https://op.stu.cn.ua/view/total_view.php</a> <del>Додатково вказати посилання, за яким ОП розміщена на сайті відповідної кафедри</del>
<b>2 – Мета освітньої програми</b>	
Чітке та коротке формулювання (в одному-двох реченнях). При формулюванні мети ОП необхідно враховувати місію та стратегію Університету ( <a href="https://stu.cn.ua/universytet/misiya-ta-strategiya/">https://stu.cn.ua/universytet/misiya-ta-strategiya/</a> , <a href="https://stu.cn.ua/wp-content/stu-media/normobaza/normdoc/strategia-rozvytku.pdf">https://stu.cn.ua/wp-content/stu-media/normobaza/normdoc/strategia-rozvytku.pdf</a> , <a href="https://stu.cn.ua/wp-content/stu-media/normobaza/normdoc/strategia-internacjonalizacziyi.pdf">https://stu.cn.ua/wp-content/stu-media/normobaza/normdoc/strategia-internacjonalizacziyi.pdf</a> )	
<b>3 – Характеристика освітньої програми</b>	
<b>Предметна область (галузь знань, спеціальність)</b>	Якщо ОП є мульти- чи міждисциплінарною, то вказується перелік її основних компонентів, а також орієнтований обсяг кожного компоненту у відсотках від загального обсягу ОП. Якщо ОП є спеціалізованою (формальна спеціалізація в рамках спеціальності із відображенням цього в документі про вищу освіту), то вона повинна бути зареєстрована в НАЗЯВО. <i>Приклад:</i> Галузь знань – 13 Механічна інженерія Спеціальність – 133 Галузеве машинобудування. Додати у розділ інформацію з «Опису предметної області» розділу <i>Загальна характеристика</i> відповідного стандарту вищої освіти.
<b>Орієнтація освітньої</b>	Освітньо-професійна (для молодшого бакалавра, бакалавра, магістра);



<b>програми</b>	Освітньо-наукова (для магістра, доктора філософії). Відповідно до МСКО освітньо-професійна та освітньо-наукова програми можуть мати академічну або прикладну орієнтацію. Доцільно коротко охарактеризувати наукову орієнтацію та професійні акценти.
<b>Основний фокус освітньої програми та спеціалізації</b>	Загальна / спеціальна освіта в галузі / предметній області/ спеціальності Ключові слова
<b>Особливості програми</b>	<i>Приклад:</i> обов'язковий семестр міжнародної мобільності; реалізується англійською мовою, вимагає спеціальної практики тощо. Також можуть вказуватись узгодженість даної ОП із програмами інших країн, експериментальний характер ОП та інші особливості, які надає Закон України «Про вищу освіту» в контексті академічної автономії.
<b>4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання</b>	
<b>Придатність до працевлаштування</b>	Коротко вказуються види економічної діяльності, професійні назви робіт (за ДКП). Можливості професійної сертифікації.
<b>Подальше навчання</b>	Вказуються можливості для продовження навчання на вищому рівні.
<b>5 – Викладання та оцінювання</b>	
<b>Викладання та навчання</b>	Коротко (до 3-х рядків) описуються основні підходи, методи та технології, які використовуються в даній програмі. <i>Приклад:</i> студенто-центроване навчання, самонавчання, проблемно-орієнтоване навчання, навчання через лабораторну практику тощо.
<b>Оцінювання</b>	<i>Приклад:</i> усні та письмові екзамени, практика, есе, презентації, проєктна робота тощо.
<b>6 – Програмні компетентності</b>	
<b>Інтегральна компетентність</b>	Формується шляхом конкретизації інтегральної компетентності відповідного стандарту вищої освіти в контексті особливостей даної ОП.
<b>Загальні компетентності (ЗК)</b>	Значаються компетентності, визначені стандартом вищої освіти спеціальності та, за наявності, у професійному стандарті, а також компетентності, визначені гарантом та проєктною групою.
<b>Спеціальні (фахові, предметні) (СК)</b>	Вказуються компетентності, визначені стандартом вищої освіти спеціальності та, за наявності, у професійному стандарті, а також компетентності, визначені гарантом та проєктною групою.
<b>7 – Програмні результати навчання</b>	
<p>Виділяються:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- програмні результати навчання, визначені стандартом вищої освіти спеціальності та, за наявності, професійним стандартом;</li> <li>- програмні результати навчання, визначені гарантом та проєктною групою (як правило, не більше 5).</li> </ul> <p>Програмні результати навчання формулюються в активній формі із урахуванням різних рівнів складності у когнітивній сфері (таксономія Блума), а також у афективній та психомоторній сферах. Якщо гарант та проєктна група вважає за доцільне класифікувати програмні результати навчання, рекомендується це робити за наступною схемою: Знання та розуміння, Застосування знань та розуміння, Формування суджень.</p>	
<b>8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми</b>	
<b>Кадрове забезпечення</b>	Вказуються специфічні характеристики кадрового забезпечення, включаючи можливу участь закордонних фахівців.
<b>Матеріально-технічне забезпечення</b>	Вказуються специфічні характеристики матеріально-технічного забезпечення.
<b>Інформаційне та навчально-методичне забезпечення</b>	Вказуються специфічні характеристики інформаційного та навчально-методичного забезпечення.
<b>9 – Академічна мобільність</b>	
<b>Національна кредитна мобільність</b>	Вказується, наприклад, укладені угоди про академічну мобільність, про подвійне дипломування тощо.
<b>Міжнародна кредитна мобільність</b>	Вказується, наприклад, укладені угоди про міжнародну академічну мобільність (Еразмус+, K1), про подвійне дипломування, про тривалі міжнародні проєкти, які передбачають навчання здобувачів тощо.
<b>Навчання іноземних здобувачів вищої освіти</b>	Умови та особливості ОП у контексті навчання іноземних громадян.

### **Б.5 Приклад підрозділу «2.1 Перелік компонентів освітньо-професійної програми та їх логічна послідовність» для освітнього ступеня «бакалавр» з мейджорами**

#### **2.1 Перелік компонентів ОП**

Код н/д	Компонент освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проєкти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
1	2	3	4
<b>Обов'язкові компоненти ОП</b>			
OK1	Перелік загальноуніверситетських дисциплін		
OK2			
...			
OK 5	Перелік фахових дисциплін		
...			
<b>Загальний обсяг обов'язкових компонентів:</b>			
<b>Вибіркові компоненти ОП</b>			
ВК 1.1	Навести перелік вибірових дисциплін, що формують соціальні навички (soft skills), відповідно до «Загальноуніверситетських вибірових навчальних дисциплін циклу загальної підготовки освітніх програм першого (бакалаврського) рівня вищої освіти» ( <a href="https://bit.ly/3bWlQyA">https://bit.ly/3bWlQyA</a> )	3	диф. залік
ВК 1.2		3	диф. залік
ВК 1.3		3	диф. залік
...		...	...
ВК 1. ...	Дисципліна на вибір з іншої ОП, яка формує соціальні навички (soft skills)	3	диф. залік
ВК 2.1	Навести перелік вибірових дисциплін, що формують підприємницькі навички, відповідно до «Загальноуніверситетських вибірових навчальних дисциплін циклу загальної підготовки освітніх програм першого (бакалаврського) рівня вищої освіти» ( <a href="https://bit.ly/3bWlQyA">https://bit.ly/3bWlQyA</a> )	3	диф. залік
ВК 2.2		3	диф. залік
ВК 2.3		3	диф. залік
...			
ВК 2. ...	Дисципліна на вибір з іншої ОП, яка формує підприємницькі навички	3	диф. залік
ВК3			
ВК4			
...			
<b>Мейджор «Назва 1»</b> (обов'язково для об'єднаних споріднених освітніх програм в одну в межах спеціальності)			
ВК 7		від 45 до 54 кредитів	
ВК8			
...			
<b>Мейджор «Назва 2»</b> (обов'язково для об'єднаних споріднених освітніх програм в одну в межах спеціальності)			
ВК11		від 45 до 54 кредитів	
ВК10			
ВКм...			
<b>Загальний обсяг вибірових компонентів:</b>			
<b>Практична підготовка</b>			
OK28	Вказати перелік видів практик	не менше 12 кредитів	залік
...			
<b>Підготовка до атестації</b>			
OKп	Підготовка кваліфікаційної роботи	не менше 6 кредитів	
<b>ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ</b>		<b>240</b>	

**Б.6 Приклад підрозділу «2.1 Перелік компонентів освітньо-професійної програми та їх логічна послідовність» для освітнього ступеня «бакалавр» без мейджорів**

**2.1 Перелік компонентів ОП**

Код н/д	Компонент освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проєкти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю	
1	2	3	4	
<b>Обов'язкові компоненти ОП</b>				
ОК1	Перелік загальноуніверситетських дисциплін			
...				
ОК 5	Перелік фахових дисциплін			
...				
<b>Загальний обсяг обов'язкових компонентів:</b>				
<b>Вибіркові компоненти ОП</b>				
ВК 1.1	Навести перелік вибірових дисциплін, що формують соціальні навички (soft skills), відповідно до «Загальноуніверситетських вибірових навчальних дисциплін циклу загальної підготовки освітніх програм першого (бакалаврського) рівня вищої освіти» ( <a href="https://bit.ly/3bWlQyA">https://bit.ly/3bWlQyA</a> )	3	диф. залік	
ВК 1.2		3	диф. залік	
ВК 1.3		3	диф. залік	
...		...	...	
ВК 1. ...	Дисципліна на вибір з іншої ОП, яка формує соціальні навички (soft skills)	3	диф. залік	
ВК 2.1	Навести перелік вибірових дисциплін, що формують підприємницькі навички, відповідно до «Загальноуніверситетських вибірових навчальних дисциплін циклу загальної підготовки освітніх програм першого (бакалаврського) рівня вищої освіти» ( <a href="https://bit.ly/3bWlQyA">https://bit.ly/3bWlQyA</a> )	3	диф. залік	
ВК 2.2		3	диф. залік	
ВК 2.3		3	диф. залік	
...				
ВК 2. ...	Дисципліна на вибір з іншої ОП, яка формує підприємницькі навички	3	диф. залік	
ВК3		не менше 54 кредитів		
...				
ВКm				
<b>Загальний обсяг вибірових компонентів:</b>				
<b>Практична підготовка</b>				
ОК28	Вказати перелік видів практик	не менше 12 кредитів	диф. залік	
...				
<b>Підготовка до атестації</b>				
ОКп	Підготовка кваліфікаційної роботи	не менше 6 кредитів		
<b>ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ</b>		<b>240</b>		

**Б.7 Приклад підрозділу «2.1 Перелік компонентів освітньо-професійної програми та їх логічна послідовність» для освітнього ступеня «магістр» з мейджорами**

2.1 Перелік компонентів ОП

Код н/д	Компонент освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проєкти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
1	2	3	4
<b>Обов'язкові компоненти ОП</b>			
OK1	Перелік загальноуніверситетських дисциплін		
OK2			
...			
OK 5	Перелік фахових дисциплін		
...			
<b>Загальний обсяг обов'язкових компонентів:</b>			
<b>Вибіркові компоненти ОП</b>			
ВК 1.1			
ВК 1.2			
...			
<b>Мейджор «Назва 1»</b> (обов'язково для об'єднаних споріднених освітніх програм в одну в межах спеціальності)			
ВК 2		від 17 до 20 кредитів	
ВК3			
...			
<b>Мейджор «Назва 2»</b> (обов'язково для об'єднаних споріднених освітніх програм в одну в межах спеціальності)			
ВК7		від 17 до 20 кредитів	
...			
ВКm			
<b>Загальний обсяг вибірових компонентів:</b>			
<b>Практична підготовка</b>			
OK28	Вказати перелік видів практик	не менше 8 кредитів	диф. залік
...			
<b>Підготовка до атестації</b>			
OKn	Підготовка кваліфікаційної роботи	не менше 15 кредитів	
<b>ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ</b>		<b>90</b>	

**Б.8 Приклад підрозділу «2.1 Перелік компонентів освітньо-професійної програми та їх логічна послідовність» для освітнього ступеня «бакалавр» без мейджорів**

2.1 Перелік компонентів ОП

Код н/д	Компонент освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проєкти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
1	2	3	4
<b>Обов'язкові компоненти ОП</b>			
OK1			
...			
OK 5			
...			
<b>Загальний обсяг обов'язкових компонентів:</b>			
<b>Вибіркові компоненти ОП</b>			
ВК 1			
ВК 2			
...			
ВКm			
<b>Загальний обсяг вибірових компонентів:</b>			
<b>Практична підготовка</b>			
OK28	Вказати перелік видів практик	не менше 8 кредитів	диф. залік
...			
<b>Підготовка до атестації</b>			
OKn	Підготовка кваліфікаційної роботи	не менше 15 кредитів	
<b>ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ</b>		<b>90</b>	

## Б.9 Приклад підрозділу «2.2 Структурно-логічна схема ОП»

### 2.2 Структурно-логічна схема ОП

1 семестр	2 семестр	3 семестр	4 семестр	5 семестр	6 семестр	7 семестр	8 семестр
<b>ОБОВ'ЯЗКОВІ КОМПОНЕНТИ</b>							
ОК 1*	ОК 1*	ОК 1*	ОК 1*				
	ОК 2*						
	ОК 3*	ОК 4*					
ОК 5*	ОК 7*						
	ОК 8*						
ОК 6*	ОК 9*						ОК <sub>n-1</sub> *
<b>ВИБІРКОВІ КОМПОНЕНТИ</b>							
	ОК 2	ВК 1*					ВК <sub>m</sub> *
	ОК 5	ВК 2*					
	ОК 12	ВК 3*					

ОК<sub>n</sub> (Вказати форму підсумкової атестації)

\* - Зазначати шифр і назву освітньої компоненти

ОК – обов'язковий компонент.

ВК – вибірковий компонент.

## Б.10 Приклад підрозділу «3 Форма атестації здобувачів вищої освіти»

### 3. Форма атестації здобувачів вищої освіти

Подається інформація про види (форми) підсумкової атестації та документи, який отримує випускник на основі її успішного проходження.

## Б.11 Приклад підрозділу «4 Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми»

### 4 Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми

Компетентності	OK 1	OK 2	...	OKn	ВК-1	ВК-2	...	ВКm
ЗК1								
ЗК2								
ЗК3								
...								
СК1								
СК2								
СК3								
...								

OK – обов'язковий компонент.

~~ВК~~ — вибірковий компонент.

ЗК – загальна компетентність.

СК – спеціальна (фахова) компетентність.

## Б.12 Приклад підрозділу «5 Матриця забезпечення програмних результатів навчання відповідними компонентами освітньої програми»

### 5 Матриця забезпечення програмних результатів навчання відповідними компонентами освітньої програми

Програмні результати навчання	OK 1	OK 2	...	OKn	ВК-1	ВК-2	...	ВКm
PH1								
PH2								
...								
PHk								

ОК – обов’язковий компонент.

~~ВК – вибірковий компонент.~~

РН – програмний результат навчання.

### **Б.13 Приклад підрозділу «6 Перелік нормативних документів, на яких базується освітня програма»**

#### **6 Перелік нормативних документів, на яких базується освітня програма**

1. Стандарт вищої освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальності 071 Облік і оподаткування галузі знань 07 Управління та адміністрування.

2. Закон України «Про вищу освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> (дата звернення: 18.01.2022).

3. Національний класифікатор України. Класифікатор професій ДК 003:2010 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va327609-10#Text> (дата звернення: 18.01.2022).

4. Класифікатор видів економічної діяльності ДК 009:2010.

5. Постанова Кабінету міністрів України від 29.04.2015 № 266) Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-%D0%BF#Text> (дата звернення: 18.01.2022).

6. International Accounting Education Standards Board (IAESB) [Міжнародні стандарти професійної освіти бухгалтерів]. URL: <http://www.ifac.org/system/files/publications/exposure-drafts/iaesb-consultation-paperprinciples-on-learning-outcomes.pdf>.